

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 720/2021 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen lehtien ja kirjojen nollaverokannan ottamisesta käyttöön

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Outi Alanko-Kahiluodon /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 720/2021 vp:

Aikooko hallitus edistää sanoma- ja aikakauslehtien sekä kirjojen nollaverokannan ottamista käyttöön Suomessa ja

miten ja millä aikataululla verokannan muutos voisi toteutua?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Arvonlisäverolain (1501/1993) mukainen yleinen verokanta on 24 prosenttia. Fyysisellä alustalla olevaan tai sähköisesti luovutettavaan kirjaan sekä fyysisellä alustavalla oleviin tai sähköisesti luovutettaviin sanoma- ja aikakauslehtiin sovelletaan 10 prosentin verokantaa. Julkaisuna ei pidetä pääasiallisesti mainoksia sisältävää julkaisua tai pääasiallisesti videosisältöä tai kuunneltavaa musiikkia sisältävää julkaisua.

Arvonlisäverotuksessa sovellettavista verokannoista on säädetty jäsenvaltioita sitovasti yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annetussa neuvoston direktiivissä 2006/112/EY (jäljempänä arvonlisäverodirektiivi). Jäsenvaltioiden tulee soveltaa vähintään 15 prosentin yleistä arvonlisäverokantaa, ja niiden sallitaan soveltaa yhtä tai kahta vähintään 5 prosentin alennettua verokantaa tiettyihin tavaroihin ja palveluihin. Jäsenvaltioilla ei ole kansallisin päätöksiin oikeutta soveltaa alennettuja verokantoja muihin kuin arvonlisäverodirektiivissä mainittuihin tavaroihin ja palveluihin. Tavarat ja palvelut, joihin jäsenvaltiot voivat soveltaa alennettua verokantaa, on lueteltu arvonlisäverodirektiivin liitteessä III. Liitteen III 6 kohdassa mainitaan joko fyysisillä alustoilla olevien tai sähköisesti luovutettavien tai molemmissa muodoissa olevien kirjojen, sanomalehtien ja aikakauslehtien luovutukset, mukaan lukien kirjastolainaus (mukaan lukien esitteet, lehtiset ja vastaavat painotuotteet, lasten kuva-, piirustus- tai värityskirjat, nuottikirjat tai -käsikirjoitukset, kartat ja merikortit tai niiden kaltaiset kartat), lukuun ottamatta kokonaan tai pääasiassa mainontaan tarkoitettuja julkaisuja ja kokonaan tai pääasiassa videosisältöä tai kuultavaa musiikkia sisältäviä julkaisuja.

Suomi luopui lehtitilauksia koskevasta vapautuksesta, johon liittyy edeltävässä vaiheessa maksetun arvonlisäveron vähennysoikeus (nollaverokanta) vuoden 2012 alusta lähtien arvonlisäverolain muuttamista koskeneella lailla 1202/2011. Nollaverokanta perustui Suomen Euroopan unioniin liittymisen yhteydessä saamaan poikkeukseen. Arvonlisäverodirektiivin 111 artiklan mukaan Suomella on oikeus jatkaa tilattujen sanoma- ja aikakauslehtien luovutuksiin sellaisen vapautuksen soveltamista, johon liittyy edeltävässä vaiheessa maksetun arvonlisäveron vähennysoikeus, arvonlisäverodirektiivin 402 artiklassa tarkoitetun lopullisen järjestelmän käyttöönottoon asti edellyttäen, että vapautus on yhteisön lainsäädännön mukainen ja että sen käyttöönoton perusteena ovat olleet tarkasti määritellyt yhteiskunnalliset syyt ja loppukuluttajien etu.

Nollaverokannasta luopumista koskevan lain esitöiden (hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi arvonlisäverolain muuttamisesta HE 52/2011 vp) mukaan valtiontaloudellisista syistä arvonlisäveropohjan laajentamiseksi ehdotetaan, että vähintään kuukauden ajaksi tilattujen sanoma- ja aikakauslehtien myyntiin ja maahantuontiin sovellettavaksi alennetuksi arvonlisäverokannaksi säädettäisiin 9 prosenttia. Verokanta korotettiin vuoden 2013 alusta alkaen 10 prosenttiin lailla 706/2012.

Talous- ja rahoitusasioiden neuvoston (Ecofin) 7.12.2021 pidetyssä istunnossa saavutettiin yleisnäkemyksen ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi direktiivin 2006/112/EY ja (EU) 2020/28 muuttamisesta arvonlisäverokantojen osalta. Sen jälkeen, kun Euroopan parlamentti on antanut lausuntonsa ehdotuksesta, neuvosto hyväksyy muutospäätöksen lopullisesti, oletettavasti keväällä 2022 aikana. Yleisnäkemyksen tekstin mukaan muutospäätös tulee voimaan kahdentenäkymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Yleisnäkemyksen tekstin mukaan jäsenvaltiot voivat kahden alennettuna verokannan lisäksi soveltaa yhtä alennettua verokantaa, joka on pienempi kuin 5 prosentin vähimmäismäärä (superalennettu verokanta), ja yhtä vapautusta, johon liittyy edeltävässä vaiheessa maksetun arvonlisäveron vähennysoikeus (nollaverokanta), enintään seitsemään kohtaan direktiivin liitteessä III luetelluista tavaroiden luovutuksista ja palvelujen suorituksista. Superalennettua verokantaa ja nollaverokantaa voidaan soveltaa muun muassa liitteen III kohtaan 6, joka vastaa muutoin nykyistä 6 kohtaa, mutta siihen on lisätty voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen julkaisujen tuottaminen ja tällaiseen tuotantoon liittyvien palvelujen tuottaminen.

Muutospäätös mahdollistaa voimaan tultuaan superalennettuna verokannan tai nollaverokannan soveltamisen sanoma- ja aikakauslehtiin ja kirjoihin. Sananvapauden ja demokratian toimivuus sekä vastuullisen median toimintaedellytysten ja kansalaisten tasavertaisten mahdollisuuksien saada luotettavaa tietoa vahvistaminen ovat tärkeitä tavoitteita. Sanoma- ja aikakauslehtien ja kirjojen verokannan alentaminen ei kuitenkaan kuulu hallitusohjelmaan. Verotuksen tärkein tehtävä on kerätä varoja julkisten tehtävien rahoittamiseksi. Alennettuna verokannat vähentävät verotuloja ja niiden on useissa taloustieteellisissä tutkimuksissa todettu heikentävän verojärjestelmän ja ta-

louden tehokkuutta. Alennetut verokannat eivät yleensä ole tehokkaita välineitä yhteiskuntapolitiittisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Veron alentamisen siirtyminen hintoihin on epävarmaa. Suorat tuet ovat yleensä arvonlisäverokantojen alentamista tehokkaampia keinoja yritysten tukemisessa.

Helsinki 10.1.2022

Valtiovarainministeri Annika Saarikko